

k žalobě a nyní v jednání o žalobě souhlas udělen, musila manželka dobře věděti, co činí, a neměla souhlas udělovati než po důkladném rozmyšlení, neboť manžel měl všecko právo, nyní na její slovo spoléhati, zvláště když narovnání se stalo a souhlas tedy dán proto, by spor o rozluku byl ukončen, pročež žadatel vzal žalobu právě také zpět. Neuznati nyní tento souhlas za účinný, bylo by manželku v jejím počínání, kterým důvěru druhé strany v její dané slovo zklamala, podporovati, což soud jako strážce bezelstnosti v právním styku nikdy nesmí.

Čís. 7439.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

I manžel, jenž byl uznán v rozsudku, vyslovujícím rozvod manželství od stolu a lože, vinným na rozvodu, jest oprávněn domáhati se rozluky podle §§ 15 a 16 zák.

Předpisu § 17 zák., že výrok o vině jest převzítí do usnesení povolujícího rozluku manželství z rozsudku, vydaného ve sporu o rozvod téhož manželství, dlužno použiti obdobně i v případě rozluky podle § 16 zák. Třebas bezúspěšná (dovolací) stížnost do usnesení, povolujícího rozluku navrhovala pouze zamítnutí žádosti za rozluku, dlužno z úřadu převzítí výrok o vině do usnesení, povolujícího rozluku.

(Rozh. ze dne 22. října 1927, R I 924/27.)

Soud první stolice povolil k žádosti manžela rozluku manželství, rozvedeného od stolu a lože rozsudkem ze dne 1. března 1910. **Důvody:** Manželství bylo před 13. červnem 1919 soudem za rozvedené prohlášeno; není tudíž nutno zjišťovati nepřekonatelný odpor. Od rozvodu uplynula již více než tři léta, aniž strany obnovily manželské spoluzití, což zjištěno obsahem rozvodových spisů a výsledkem stran. Z tohoto důvodu nebylo třeba zvláště zjišťovati ani vzájemný nepřekonatelný odpor ani rozvážnost činu (§§ 15 a 16 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.). Manželka sice prohlásila, že s rozlukou manželství nesouhlasí, avšak vzhledem k tomu, že v tomto případě od rozvodu uplynula více než tři léta, není k rozluce třeba souhlasu druhého manžela a nebylo proto k prohlášení tomu přihlíženo (§ 15 písm. a) druhý odstavec cit. zák.). **R e k u r s n í s o u d** napadené usnesení potvrdil. **Důvody:** Pokud jde o výtku stěžovatelčinu, že neměla býti rozluka povolena proti vůli manželky, protože rozvod manželství byl vysloven z viny manželovy, nebo, že měla býti aspoň okolnost ta v usnesení výslovně vytčena, nelze s názorem tím souhlasiti a stačí ve směru tom odkázati na rozhodnutí nejvyššího soudu sb. n. s. čís. 579 a jeho odůvodnění, kdež dotyčná otázka byla rozhodnuta.

Nejvyšší soud k dovolacímu rekursu manželky změnil pokud se týče doplnil rozhodnutí nižších soudů potud, že vyslovil, že vina na rozluce stihá manžela.

Důvody:

Odpíráti manželi, jenž byl uznán v rozsudku vyslovujícím rozvod vinným na rozvodu, právo na rozluce podle § 15 neb 16 rozl. zák., není možno, a nelze se tu odvolávat na předpis § 17 téhož zákona a rozh. čís. 5189 sb. n. s., podle něhož v případě § 17 nemá na rozluce nárok manžel na rozvodu vinný, mají-li se věci tak, že by to bylo proti dobrým mravům povolit rozluce jemu. Neboť v případě § 15 a 16 jest strana druhá dostatečně chráněna předpisem zákona, že k rozluce je třeba jejího souhlasu, kdežto v § 17 souhlasu toho se nevyhledává a rozluce provádí se proti její vůli, tedy po případě i proti jejím oprávněným zájmům, najmě hmotným. Výjimkou není souhlasu toho v případě § 16 třeba, když manželství bylo rozvedeno před působností zákona rozlučkového a uplynula od rozvodu už tři léta, ale tento případ pro svou zvláštní povahu a zvláštní důvody jeho exempce v úvahu nepřichází. Dlužno tedy navrhopateli právo na rozluce přiznati, třeba že byl rozvodem vinen a nemá v té příčině dovolací stížnost pravdu, když mu právo to upírá.

Jiná je otázka viny na rozluce. I když se na základě rozsudku povolujícího vinu jednoho manžela žádá za rozluce podle § 16 (a nikoli 17) zák. rozl., jsou tu tytéž důvody pro to, by se výrok o vině převzal do usnesení rozluce vyslovujícího, jako v § 17 zák. rozl., a proto ustanovení tohoto § o převzetí výroku o vině dlužno užiti v případě § 16 obdobně. Rozhodnutí čís. 579 sb. n. s. není tomu na odpor, naopak, neboť praví, že není zákonného ustanovení, že výrok o vině obsažený v rozsudku rozvodovém pozbývá platnosti, a jen míní, že prý bude třeba ustanovení § 1266 obč. zák. přizpůsobiti novému zákonu, a poukazuje na § 19 rozl. zák., který však jedná jen o majetkových nárocích (najmě tedy o výživném), nikoli však o vině. Jest jen otázkou, když dovolací stížnost žádá za zamítnutí žádosti za rozluce, po případě za zrušení rozhodnutí a doplnění řízení, zda lze stížnosti té vyhověti aspoň tak, že se převezme do výroku o rozluce výrok o vině z rozsudku rozvodového. K tomu dlužno nejen odkázati na návrh první stížnosti, kde výslovně žádáno za doložku, že »rozlučkou se nemění nároky manželčiny na poskytování výživy proti manželi, z jehož viny manželství bylo rozvedeno,« ale hlavně na předpis § 17 rozl. zákona, kde převzetí výroku o vině do povolení rozluce předepsáno jest kategoricky, takže musí soudce výrok ten převzít ex offio a nečekati teprv na návrh, takže když v tomto případě tohoto předpisu užiti jest obdobně, musí ho užito býti rovněž ex offio a výrok nižších stolic býti tedy doplněn, jakmile věc k stoličce dostala se přípustným a včas podaným opravným prostředkem. I jinde stojí zákon na stanovisku, že otázka viny je oficiosní (§ 5 a 11 říz. ve věcech manž.).